

Deut; 5:20.

Ne tanúskodj hamisan felebarátod ellen! „*Na tessék, – mondhatnánk – már megint egy olyan paranccs, mellyel Isten a szólásszabadságunkat akarja korlátozni*”. Hisz már a harmadik parancsolat is arról szól, hogy nem mondhat az ember sem Istenről, ez a kilencedik pedig most arról szól, hogy nem mondhat az ember sem az emberekről sem.

Érdekes, hogy a tíz parancs közül kettő is foglalkozik illetően a beszéddel. Kettő is a nyelvünket akarja megzabolázni. Érdekes, hogy miközben az ölésről egy, a hűtlenségről egy, a lopásról egy, a bálványimádás tilalmáról és az istentisztelet mikéntjéről egy-egy parancsolat szól csupán, addig a beszédéről kettő is. A beszéd egy ilyen kiemelt terület, melyet úgy látszik, különösen is szabályozni kell. Márpedig az ember nem nagyon szereti, hogyha a beszédét korlátozni akarják.

Az jut erről eszembe, amikor egy családban az egyik családtag, pl. egy indulatait nehezen kezelő kamasz összevissza mond mindenféle durva dolgot, vádaskodik, és meggondolatlan beszédével vérig sért mindenkit. Aztán mikor rászólnak, hogy jó lenne, ha ezeket az igaztalan és sértő dolgokat nem mondaná, akkor meg így fakad ki: „*Ebben a családban nem mondhatja el az ember, amit gondol?! Miféle család az, melyben nem mondhatom el azt, amit gondolok?*” – s vajon mit lehetne erre válaszolni?

Lehet, Isten családjában is akad olyan, akiben a beszédet korlátozó parancsolatok kapcsán felvetődik ez a kérdés, akkor itt nem mondhatom el, amit érzek és gondolok? És azt látjuk az igében, hogy csakugyan. Vannak olyan dolgok, amelyeket a családnak, Isten népének a feje, az Úr nem akar hallani. Igazában persze nincs olyan, amit ne mondhatnánk, de olyan van, amire azt mondja, nem mondhatod büntetlenül. Erről beszélt ugye a harmadik parancsolat, Isten nevét hiába szádra ne vedd, mert nem hagyja az ÚR büntetés nélkül azt, aki az ő nevét hiába kimondja. Mert Isten nem arra adta nekünk a nyelvünket, hogy őt szidalmazzuk. Nem arra adta a beszéd csodálatos ajándékát, hogy az ajándékozót hálátlanul szidjuk. Ezt a visszaélést a nyelvvel Isten nem akarja hallani.

És azt se akarja hallani, hogy arra használjuk a szánkat, hogy egymást bántsuk, rágalmazzuk, egymásnak fájdalmat okozunk. Nem akarja, mert nem erre adta nekünk a szánkat. És ne mond azt, hogy „*Ugyan, ezek csak szavak*”! – Ne mond ezt! Mert a szavak komoly dolgok. A szavad gyógyíthatnak, de meg is betegíthetnek. Szolgálhatják az életet, de akár ölhetnek is. Isten szavával, igéjével tökéletes világot teremtett. Az ördög kísértő, hazug szavával e tökéletes világra tengernyi szenvedést zúdított. Az ember pedig a maga szavával állhat az életadó Isten mellett, de a pusztító gonosz mellett is. És hogy melyik oldalon állsz, az szavaiddal is meglátszik. A szavak komoly dolgok, sorsokat meghatározó, sőt világformáló jelentőségűek lehetnek. Ezért ne mond a beszédre, hogy „*Ugyan, ezek csak szavak*”!

Hogy mennyire komoly dolgok a szavak, akkor tudjuk jobban átérzeni, ha nézőpontot váltunk, és nem arra gondolunk, hogy mit mondunk mi, és miért ne mondhatnánk, ha egyszer az van a szívünkön, hanem arra, hogy van-e olyan fájdalom, amit beszéddel okoztak neked. Én azt gondolom, hogy erre a kérdésre szívesen válaszolnánk flegmán, hogy nincs. De őszintén csak azt válaszolhatjuk erre a kérdésre, hogy igen, van. Vannak olyan többé-kevésbé begyógyult, olykor fájdogáló sebeink, melyeket mások beszéde okozott nekünk. Mert a fejünkhöz vagdostak olyan dolgokat, melyek igazak sem voltak. Úgy éreztük, hogy nagyon igazságtalan szavak voltak, melyek félremagyarázták szándékainkat, kitekérték gondolatainkat, és nyersségükkel (esetleg trágárságukkal) még külön fájdalmat okoztak. Fáj az, ha ilyen szavakat vágnak az ember arcába, de nem hiszem, hogy sok ember lenne, aki úgy menne végig az életútján, hogy ne futna bele ilyesmibe.

Nem jobb azonban az se, ha a hátunk mögött rágalmaznak minket. Ha a hátad mögött suttoznak rólad hazug dolgokat, melyek persze eljutnak hozzád, de kevés ember akad, aki odamenjen, és szemtől-szembe megkérdezza: „*Te, ez csakugyan igaz? S mi a te álláspontod ebben a kérdésben?*” Kevesen kérdezik ezt meg, fájdalmasan kevesen. Mert a többség azt gondolja, hogy nincs köze, hozzá. S ez azt jelenti, hogy annyi köze azért van, hogy pletykáljon, híreszteljen, véleményt formáljon és ítéletet mondjon, de annyi köze már nincs, hogy hozzád, az érintetthez becsületesen odamenjen, és kérdezzen, és meghallgasson téged, mielőtt beszél rólad. Mert az embernek könnyű orvul, jellemgyilkossá, a másik becsületének megrablójává válni. Ez könnyű. Különösen is egy olyan kultúrában, melynek közéletéhez is hozzátartozik a karaktergyilkosság, a „kabátlopásba keverés”, a sárdobálás. És könnyebb a sárdobálók közzé állni, mint az áldozat mellé, akit elsősorban meg kéne hallgatni, s aztán szavainkkal lehetne esetleg akár gyógyítani is. De kétségtelen: a háta mögött sunyin suttozni egyszerűbb.

Nem tudhatom, hogy ezekkel a gondolatokkal kibem milyen fájdalmas élményeket ébresztettem fel. Én a saját életemben jó párszor éltem át szavak okozta fájdalmat, bár igyekszem nem hiperérzékeny lenni. E fájdalmakat ráadásul az Anyaszentegyházban is beszerezhettem. E téma kapcsán jutott eszembe az a paksi történet, amikor az evangélikus lelkésznek volt egy beosztott lelkésze. Pár hónapig volt itt, de nagyon nem vált be a dolog, ezért elküldte. Emlékszem ezek után tőlünk egészen sokan megkérdezték, hogy mi történt, s mindenkinek volt véleménye az ügyről. Gondolom, hogy aztán egy-két évvel később, amikor mi váltunk meg beosztottunktól, akkor ugyanezek az emberek az evangélikus kollégától kérdezték meg, hogy mi történt, s nyilván akkor is volt már előrecsomagolt véleményük az ügyről. De ez még nem fáj. Viszont, hogy milyen kevesen tartották fontosnak akkor, hogy megkeressenek, és velem beszéljenek erről, akik egyébként a hátam mögött terjesztettek ezt-azt, azért az hagyott némi fájdalmas emléket. – De nem azért mondtam most ezt el, hogy tessék engem sajnálni vagy akár lelkigondozni, hanem csupán azért, hogy mindenki próbálja a SAJÁT fájdalmas emlékét elővenni, mert a sajátot szemlélve könnyebb megérteni, hogy mit is okozhatnak ezek a szavak.

Persze, amikor elhangzott először ez a parancsolat ott, a Sínai-pusztában, akkor még élesebb volt a helyzet, mint ma. Hiszen akkor a bírósági eljárásoknál, meg büntető perekben szinte kizárólag a tanúkra alapozhattak, s ha két tanú egybehangzóan vallott, az alapján megszülethetett egy akár halálos ítélet. Ilyen értelemben a „Ne tanúskodj hamisan” egy életvédelmi parancs voltaképpen. S aztán tudunk rá példát a Szentírásból, hogy két hamistanú vallomása alapján hogyan ítélték halálra az igaz Nábótót, hogy Aháb királyé lehessen a szőlője. Meg tudunk példát a legújabb korból, hogy hamis tanúk segítségével hogyan folytak koncepciós perek a szocializmusban, s hogyan küldtek halálba százával meg ezrével

embereket. Nyilván ezek azért nagyobb horderejű ügyek, mint az, hogy ki mit beszél rólam a hátam mögött a piacon. De azért a piacos dolog is fájhat, úgyhogy e parancsal arra is int Isten, hogy a piaci pletykától is tartózkodj.

Viszont, ha éppen téged rágalmaztak, és ennek a fájdalmát érzed, akkor azért nagyon ne csüggedj el! Azt nem mondom, hogy ne fájjon, mert ha fáj, hát fáj. S a fájdalmat nem jó letagadni, s nem lehet parancsal megszüntetni. De azt mondom, hogy ne csüggedj el! Két dolog miatt mondom ezt. Egyrészt mert nem kell túlságosan önérzetesnek lennünk. Helyénvalóbb ugyanis, ha alázatosak vagyunk, és arra gondolunk, mikor jó hírnevünket csorbítgatják, hogy lehet, hogy az ügyben, amiről beszélnek ártatlan vagyok, mint a ma született bárány, s ezért fáj a rágalmazás, de egyébként tudnék én rosszabbat is mondani magamról, mint amit beszélnek rólam, s az még ráadásul igaz is lenne. Szerintem gondolhatunk erre, mert mindannyiunknak vannak bűnei. S ez nem menti ugyan a rágalmazót, de segít elfogadni azt, hogy mások nem látnak tökéletesnek minket, ha mi magunk tudjuk, hogy csakugyan nem vagyunk tökéletesek. A másik, amiért nem kell a pletykák és rágalmak sűrűjében sem elcsüggedni az az, hogy mikor érezzük lelkünkben a fájdalmat, tudhatjuk, hogy Jézussal osztozhatunk e fájdalomban. Még egy közös élmény Jézussal. Még egy élmény, ami Jézushoz köt. Hisz ellene is hamisan tanúskodtak. Őt is ártatlanul gyalázták, sőt ő volt az egyetlen igazán ártatlan, s mégis gyalázták. S mikor minket ártatlanul ér vád, rágalom vagy alattomos pletyka, akkor közel vagyunk Jézushoz. Jézus ott áll mellettünk, s mi, ha ránézünk, általa a fájdalom hordozásához erőt kaphatunk. Ettől még ami fáj, fájni is fog. De nekünk lesz erőnk, hogy a fájdalomtól ne összeomoljunk, hanem a fájdalmat Jézussal együtt hordozzuk, s megértjük, nagyobb öröm az, hogy Jézussal együtt lehetünk, mint amekkora fájdalmat a világ az összes pletykájával és rágalmaival okozhatna nekünk.

Viszont, ha meglátjuk saját fájdalminkban, hogy Jézus ott van mellettünk, akkor felnyílhat a szemünk annak meglátására is, hogy amikor viszont mi vádaskodunk, rágalmazunk vagy pletykálkodunk, akkor Jézus nem mellettünk áll. Akkor Jézus a másik mellett van, és elszenvedí mindazt a fájdalmat, amit mi hamis vádjainkkal, meggondolatlan beszédünkkel okozunk. De mi, akik Jézuséi vagyunk, ne okozunk fájdalmat neki. Mindig jusson eszedbe, ha valaki rosszhírének költésére ingerelne a benned lakó bűn, most a kereszten szenvedő Jézust készülsz épp sárral megdobálni. Ne tedd! Inkább próbálj embertársaidról jót feltételezni, és becsületüket, jó hírnevüket védelmezni – ahogy a HK is biztat bennünket.

S különösen is így járj el, ha nem akárkiről, hanem magáról Krisztus testéről, az egyházzal, a gyülekezetről van szó. Mert a legeslegkártékonyabb, ha a gyülekezetnek viszed rossz hírért. Érdekes, hogy vannak egyháztagok, akik simán megteszik ezt, nem törődve azzal, hogy mások üdvösségének sirásói lesznek ezáltal. Hisz kit hoz az a gyülekezetbe, ha szidod a lelkészeket, a presbitereket, az istentiszteletet és a gyülekezetet. A gyülekezet szidalmazása még egyetlenegy ember üdvösségét sem segítette. Ezért okkal mondhatjuk, hogy szánkat Istentől nem erre kaptuk. Hanem arra, hogy felebarátainknak bizonyosságot tegyünk Isten jóságáról, Jézus áldozatáról és a gyülekezetben megtapasztalható szeretetéről. Ha erre használjuk a szánkat, azzal szolgálhatjuk az emberek üdvét és az Isten dicsőségét. Ámen.

1. Hogyan okoztak hamis tanúk kárt Nábótnak? Idézzetek fel e történetet az 1Kir; 21. elolvasásával!
2. Jézus mit mond a tiszta beszédéről? Nézzétek meg a Mt; 5:33-37-ben?
3. Isten tiltja-e egy az egyben a hazugságot? A válaszhoz keressétek ki a következő igéket: 3Móz; 19:11, Kol; 3:9 és Jak; 3:14!
4. Mi fog történni a rágalmozókkal és hazugokkal a 1Kor; 6:10 és a Jel; 22:15 alapján?
 - a) Milyen határa kell, hogy legyen a szólásszabadságnak?
 - b) Milyen fájdalmas emléked van mások bántó, rágalmozó, hátmögötti, igaztalan szavai kapcsán?
 - c) Volt-e olyan, amikor fájdalmat okoztak neked szavakkal, de teljesen jogosak és igazak voltak a fájdalmas szavak?
 - d) Volt-e olyan, amikor te voltál részes abban, hogy pletykával vagy meggondolatlan beszéddel fájdalmat okoztál? Elrendezted azóta ezt a dolgot?
 - e) Az ártatlanul viselt fájdalmak között eszedbe szokott jutni Jézus fájdalma? Érzed ilyenkor Jézus közelségét? Eszedbe jut, hogy az ártatlanul viselt fájdalom Jézushoz köt? Jelent ez számodra valamiféle vigasztalást és erőforrást?